

L'inoportú gentilici dels clàssics

La desaparició de la llegenda «Clàssics catalans» d'una prestigiosa col·lecció de l'editorial Barcino ha motivat un seguit d'intervencions entre lingüistes i amics de la literatura catalana. ¿Guerra d'especialistes o necessitat de seguir dient les coses pel seu nom?

E. S.

Ja fa un temps, l'editorial Barcino anunciava el relançament de la seua famosa col·lecció de clàssics. Una col·lecció creada per Josep M. Casaberta i que duia un explícit subtítol: Clàssics catalans medievals. Ara, però, se li ha esmenat la plana, d'una banda perquè la col·lecció eixamplará el seu criteri i deixarà de cenyir-se als autors medievals per afegir també obres d'interès renaixentistes, barroques i neoclàssiques (ampliació que ja calia) i d'altra perquè tampoc no es vol conservar el gentilici de *catalans* per als autors editats. Sembla que aquesta expressió, referida a literats, bona part dels quals són valencians o illencs, pot ferir susceptibilitats regionals. Almenys ha ferit la de Marcelino Alamar, president de la Caixa d'Estalvis de València, qui amenaça de deixar de comprar els llibres si es cataloga Sant Vicent Ferrer com a català, ni que siga com a escriptor.

Aquest anunci trobava una resposta a les planes d'EL TEMPS, primer amb una opinió de Vicent Pitarch i després amb una carta oberta, ben dura, de l'il·lustre lingüista Joan Coromines a l'editor Carulla. Nosaltres hem volgut arreplegar ara l'opinió d'alguns distingits lingüistes que comparteixen, tot i dur per naixement diversos genti-

licis, l'ús i l'estudi apassionat de la llengua catalana. En les seues respostes trobem l'afirmació de la necessitat de dir les coses pel seu nom i també una reserva lògica davant una intervenció on s'aperceben els ecos d'una guerra guerrejada entre especialistes que es coneixen de fa molt de temps.

Rafael Alemany: El criteri de definició d'una literatura és el lingüístic i això no té per què amagar-se, ni ací ni enlloc. Els escriptors que escriuen en català són escriptors catalans, de la mateixa manera que els clàssics de la llengua espanyola o castellana són clàssics espanyols o castellans independentment del fet que siguen andalusos o canaris.

Pere Verdager: Que es digui catalans als escriptor en català no hauria de ferir ningú. No podem tornar sempre al mateix problema. Aquestes coses mai no han estat discutides pel públic lector de Barcino, que és un públic culte. Res d'això és seriós. Si hem de traure el nom de català al català per no ferir susceptibilitats, potser seria més eficaç suprimir no el nom sinó la col·lecció mateixa. Escriure-ho tot en castellà i, de segur, que cap susceptibilitat no seria ferida així.

Xavier Lamuela: Em sembla que la supressió és inoportuna encara que la situació sigui quina és. A més, tenint en compte que l'abast de la col·lecció

Rafael Alemany.

afecta a un públic que té la qüestió ja resolta, em sembla que és cedir molt més que no toca. De tota manera, també vull dir que la resposta del Sr. Coromines conté impertinències que també són inoportunes.

Antoni Ferrando: Quan se'm parla d'una «Associació d'Escriptors en Llengua Catalana», per exemple, entenc que els seus membres poden ser de qualsevol indret del domini lingüístic català i fins i tot estrangers que han optat per expressar-se literàriament en aquesta llengua. Si se'm parlés «d'Escriptors Catalans» ho podria interpretar en el mateix sentit, però també en un sentit geogràfic més restringit. Filològicament, les dues opcions em semblen correctes, però difícilment se'ns poden escapar les connotacions ideològiques de cada una: en el primer cas es mira de *respectar*, o *consagrar*, uns sentiments diferencials molt arrelats a causa d'una història ben coneguda; en el segon cas, si no s'aplica estrictament al Principat (com es fa de fet gairebé sempre), veig implícita una *voluntat* d'afirmació nacional unitària. No ha aparegut cap llibre de la nova etapa d'«Els Nostres Clàssics». Per tant, em pareix imprudent parlar-ne. Tractant-se d'una col·lecció filològica, opine que, independentment de l'opció que puguem prendre els editors, serà jutjada per la qualitat dels seus resultats. □

Lluís Carulla, editor de Barcino.